

АДАМ УНИВЕРСИТЕТИ

ГУМАНИТАРДЫК ДИСЦИПЛИНАЛАР

ДЕПАРТАМЕНТИ

DEPARTMENT OF

HUMANITARIAN DISCIPLINES

АБДЫКАДЫРОВА М.Б.

КЫРГЫЗ ТИЛИ. KYRGYZ LANGUAGE

Медициналык багыттагы чет өлкөлүк студенттер үчүн Кыргыз тили боюнча көнүгүүлөр
жана тексттер жыйнагы окуу-методикалык колдонмосу

Collection of exercises and texts on the Kyrgyz language for foreign medical students study-
methodical manual

Бишкек 2024

УДК:811.512.154

ББК:74.268.1

Адам университетинин Окуу-методикалык кеңешининин чечими менен басууга сунушталды.

Рецензент: педагогика илимдеринин кандидаты, доцент Абдырасулова Э.К.

Бул окуу-методикалык колдонмо кыргыз тилин үйрөнүп жаткан чет өлкөлүк студенттерге арналган. Ар бир сабак кептик темалар, көнүгүүлөр, мисалдар, тематикалык сөздүк менен коштолот. Грамматикалык эрежелер так, жеткиликтүү берилген. Сүйлөө жана жазуу боюнча окуу материалдар башталгыч деңгээлдеги көндүмдөрдү өнүктүрүүгө багытталган. Окуу-методикалык колдононун кошумча бөлүмүндө кыргыз элинин улуу акын-жазуучулары, белгилүү коомдук инсандар тууралуу маалыматтар берилип, студенттер алардын өмүр баяны, чыгармачылыгы, ишмердүүлүгү менен таанышышат.

КЫРГЫЗ ТИЛИНИН АЛФАВИТИ. KYRGYZ ALPHABET.

А а	Б б	В в	Г г	Д д	Е е
Ё ё	Ж ж	З з	И и	Й й	К к
Л л	М м	Н н	ң	О о	Ө ө
П п	Р р	С с	Т т	У у	Ү ү
Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Ш ш	Щ щ
ь	Ы ы	Ь ь	Э э	Ю ю	Я я

ҮНДҮҮЛӨР - VOWELS

Жоон жана ичке үндүүлөр. Hard and Soft Vowels.

There are 14 vowel pronunciations in the Kyrgyz language.

They are: а, э, о, ө, у, ү, ы, и, аа, ээ, оо, өө, уу, үү.

The vowels are divided into two categories.

- жоон үндүүлөр - hard vowels
- ичке үндүүлөр - soft vowels.

Жоон үндүүлөр - Hard Vowels.

а-ы-о-у

ата (*a-ta*) - father
апа (*a-pa*) - mother

ысык (*y-syk*) - hot
кызыл (*ky-zyl*) – red

от (*ot*) - fire
оку (*o-ku*) - read, study

уй (*ui*) - cow
улут (*u-lut*) - nation

Ичке үндүүлөр -Soft Vowels.

э-и-ө-ү

эт (*et*) - meat
эшик (*eshik*) - door

ит (*it*) - dog
бийик (*bi-yik*) - high

өлкө (*öl-kö*) - country
өрүк (*ö-rük*) - apricot

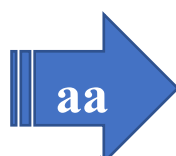
үй (*üi*) - house
күчүк (*kü-chük*) - puppy

Кыска жана созулма үндүүлөр - Short and Long Vowels

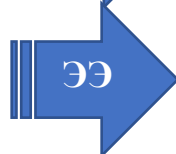
Vowels are divided according to their pronunciation: short and long vowels.

There are eight (8) short vowels: а, э, о, ө, у, ү, ы, и

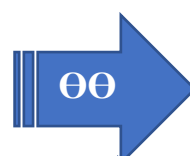
Six (6) long vowels: аа, ээ, оо, өө, уу, үү

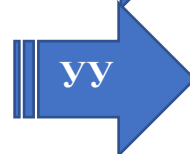
аары (*aary*) - bee

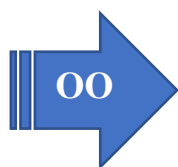
ээр (*eer*) - saddle

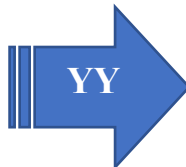
төө (*töö*) - camel

сулуу (*suluu*) - beautiful

тоок – (*took*) - *chicken*

күү (*küü*) - *melody*

1-көнүгүү. «а» жана «э» тыбыштарын туура окугула.

Exercise 1. Correctly read the sounds «а» and «э».

ат (horse/name) – эт (meat)

ата (father) – эне (mother)

ал (take) – эл (people)

ак (white) – эк (plant)

2-көнүгүү. «о» жана «ө» тыбыштарын туура окугула.

Exercise 2. Correctly read the sounds «о» and «ө».

от (fire) – өт (bile)

кол (hand) – көл (lake)

он (ten) – өң (colour)

бол (be) – бөл (divide)

3-көнүгүү. «у» жана «ү» тыбыштарын туура окугула.

Exercise 3. Correctly read the sounds «у» and «ү».

уй (cow) – үй (house)

бут (leg) – бүт (finish)

ун (flour) – үн (voice)

туз (salt) – түз (straight)

4-көнүгүү. Созулма «аа» тыбышты туура окугула.

Exercise 4. Correctly read the long sounds «аа».

Шаар – city, жаан – rain, саат – watch, талаа – steppe, аары – bee.

4-көнүгүү. Созулма «ээ» тыбышты туура окугула.

Exercise 4. Correctly read the long sounds «ээ».

Ээр - saddle, мээ -brain, мээлей – gloves, кечээ - yesterday

5-көнүгүү. Созулма «оо» тыбышты туура окугула.

Exercise 5. Correctly read the long sounds «оо».

Ооз – mouth, тоок – chicken, оор – heavy, коон – melon, жоолук – handkerchief, тоо - mountain.

6-көнүгүү. Созулма «өө» тыбышты туура окугула.

Exercise 6. Correctly read the long sounds «өө».

Сөөк – bone, төө – camel, жөө - on foot, сөөмөй – forefinger.

7-көнүгүү. Созулма «уу» тыбыштарын туура окугула.

Exercise 7. Correctly read the long sounds «уу».

Сулуу – beautiful, окуу – studies, буудай – millet, суу - water, туу – flag, сатуучу- seller

8-көнүгүү. Созулма «үү» тыбыштарын туура окугула.

Exercise 8. Correctly read the long sounds «үү».

Көнүгүү - exercise, элүү - fifty, күү - melody, күчтүү - strong, көрүүчү – viewer

ТААНЫШУУ – ACQUAINTANCE.

Салам! – Hello! Hi!

Сенин атың ким? (Сиздин атыңыз ким?) –What is your name?

Менин атым Али. – My name is Ali.

Сен кайдан келдиң? (Сиз кайдан келдиңиз?) - Where are you from?

Мен Пакистандан (Индиядан) келдим. – I am from Pakistan (India).

Сен студентсинби? (Сиз студентсизби?) – Are you student?

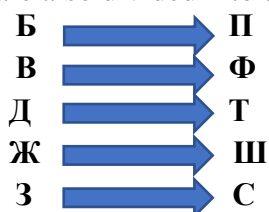
Ооба, мен студентмин. – Yes, I'm a student.

ҮНСҮЗДӨР - CONSONANTS

Consonants in the Kyrgyz language are divided into two groups:

- **Жумшак үнсүздөр (Voiced):** б, в, г, д, ж, з, й, л, м, н, р, ң.
- **Каткалаң үнсүздөр (Unvoiced):** к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ.

They are also divided into the following paired sounds:

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

ба – па	ва – фа	жа – ша	де – те	за – са
бе – пе	ве – фе	же – ше	да – та	зе – се

2-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 2. Listen, repeat and read.

жана – шамал, заман – саман, жаан – шаан, жаш – шаш

3-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 3. Listen, repeat and read.

Желек, жылдыз, жумуртка, жыйырма, жаз, жакшы, жашыл, жалгыз, жамгыр.

4-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 4. Listen, repeat and read.

он – оң

мин – миң

мен – мең

эн – эң

кен – кең

чын – чың

тон – тоң

тан – таң

5-көнүгүү: Сөздөрдү окугула. «Н» тыбышын туура айткыла.

Exercise 5: Read the sound correctly «Н»

Жаңгак - nut, жаңы - new, деңиз - sea, коңгуроо- call, миң - thousand , чоң - big, эртең - tomorrow.

УЧУРАШУУ. GREETINGS.

4-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 4. Listen, repeat and read.

Кутман таң! – Good morning!

Кутман күн! – Good afternoon!

Кутман кеч! – Good evening!

• Greeting at a first meeting or in formal situations:

Саламат -

- **сыңбы!** (*singular & informal*)
- **сызбы!** (*singular & polite*)
- **сыңарбы!** (*plural and informal*)
- **сыздарбы!** (*plural & polite*)

• Greeting with known people (informal):

How are you?

Кандай -

- **сың?** *singular & informal*
- **сыз?** (*singular & known people*)

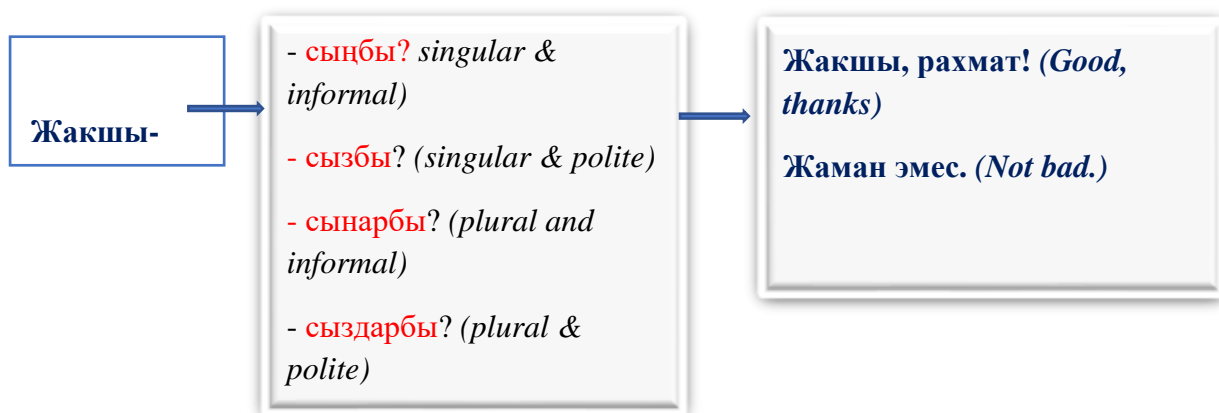
Жакшы, рахмат! (*Good, thanks*)

Жаман эмес. (*Not bad.*)

Абдан жакшы. (*Very good.*)

• Greeting with

Are you ok (good)?

КОШТОШУУ. PARTING.

	SINGLAR	PLURAL	MEANING
INFORMAL	САЛАМАТТА БАР! ЖАКШЫ БАР!	САЛАМАТТА БАРГЫЛА! ЖАКШЫ БАРГЫЛА!	GO WELL!
	САЛАМАТТА БАРЫҢЫЗ! ЖАКШЫ БАРЫҢЫЗ!	САЛАМАТТА БАРЫҢЫЗДАР! ЖАКШЫ БАРЫҢЫЗДАР!	

STAY WELL!

	SINGLAR	PLURAL	MEANING
INFORMAL	САЛАМАТТА КАЛ! ЖАКШЫ КАЛ!	САЛАМАТТА КАЛГЫЛА! ЖАКШЫ КАЛГЫЛА!	STAY WELL!

FORMAL	САЛАМАТТА КАЛЫҢЫЗ!	САЛАМАТТА КАЛЫҢЫЗДАР!	
	ЖАКШЫ КАЛЫҢЫЗ!	ЖАКШЫ КАЛЫҢЫЗДАР!	

ЗАТ АТООЧ - NOUNS

A **noun** is a part of speech that defines the general meaning of an object (the name of things, persons, actions, states, etc.) and answers the questions **WHO? WHAT?**

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read!

Бул ким? – Бул Айдай.

Бул эмне? – Бул калем сап.

Бул ким? – Бул мугалим.

Бул эмне? – Бул дептер.

Бул ким? – Бул апам.

Бул эмне? – Бул терезе.

Бул ким? – Бул мен.

Бул эмне? – Бул эшик.

Бул ким? – Бул атам.

Бул эмне? – Бул мышык.

Бул ким? – Бул дарыгер.

Бул эмне? – Бул ит.

СТУДЕНТТИН БУЮМДАРЫ – STUDENT ACCESSORIES

Китеп

Калем сап

Дептер

Өчүргүч

Кайчы

2-көнүгүү. Суроо бергиле.

Exercise 2. Ask the right question.

Мисалы Бул ким? Бул мугалим. Who is this? This is a teacher.

Бул эмне? Бул бөлмө. What is this? This room.

1. Бул? (апа)
2. Бул? (мугалим)
3. Бул ? (калем)
4. Бул.....? (дептер)
5. Бул ? (сызгыч)
6. Бул ? (студент)
7. Бул? (дарыгер)
8. Бул? (бала)
9. Бул? (кайчы)
10. Бул? (шаар)

3-Көнүгүү. Таблицаны толтуруп жазгыла. Exercise 3. Fill in the table

ЗАТ АТООЧ - NOUNS	
БУЛ КИМ? - WHO IS THIS?	БУЛ ЭМНЕ? - WHAT IS IT?
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Чоң апа, калем, студент, дептер, кыз, китеп, ата, байке, мугалим, сабак, ректор, эшик, терезе, сызгыч, эже, дарыгер, кайчы.

4-көнүгүү. Берилген сөздөргө ким? эмне? деген суроолорду бергиле.

Exercise 4. Ask a question. Who? What?

Ким? – Студент

Эмне? – Отургуч

Бала, гүл, сүрөт, китеп, калем сап, синди, кайчы, ата, өчүргүч, эже, кыз, дептер

5- көнүгүү. Окугула.

Exercise 5. Read

Бул ким?

Бул мугалим

Бул дарыгер

Бул инженер

Бул студент

Бул жумушчу

Бул окуучу

Бул эмне?

Бул имарат

Бул үй

Бул отургуч

Бул гүл

Бул топ

Бул машина

КӨПТҮК САН - PLURAL FORM

Most nouns have **singular** and **plural forms**.

Plural form of nouns.

Булар кимдер? - Who are they?

Булар эмнелер? - What are they?

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

алма – алмалар

кыз – кыздар

мышык – мышыктар

тоо – тоолор

корооз – корооздор

топ – топтор

терезе – терезелер

калем – калемдер

китеп – китептер

төө – төөлөр

көл – көлдөр

өтүк – өтүктөр

2-көнүгүү: Окуп, эсиңерге туткула!

Exercise 2: Read and remember!

Булар кимдер? - Who are they?

Булар эмнелер? - What are these?

Булар дарыгерлер - They are doctors

Булар имараттар - These are buildings

Булар кимдер? - Who are they?

Булар эмнелер? - What are these?

Булар мугалимдер - They are teachers.

Булар дептерлер - They are notebooks.

3-көнүгүү. Берилген сөздөрдү көптүк санда жазгыла, эки топко бөлгүлө.

Exercise 3: Add Plural endings and divide them into two groups.

Үлгү: Кимдер?

Эмнелер?

Дарыгерлер

Калемдер

Айдоочу, автобус, бизнесмен, дарыгер, мугалим, калем, сыналгы, сызгыч, стол, китеп, саат, кыз, дарак.

4-көнүгүү. Көптүк сандын мүчөлөрүн улагыла.

Exercise 4: Add Plural endings.

Үлгү: сүрөт – сүрөттөр

китеп – китептер

гүл _____

эшик _____

студент _____

тоо _____

парта _____

китеп _____

калем _____

ини _____

кайчы _____

ата _____

көчө _____

имарат _____

көчө _____

дүкөн _____

мышык _____

суу _____

ит _____

кыз _____

үй _____

кат _____

шаар _____

5-көнүгүү. Көптүк сандын мүчөлөрүн туура улагыла.

Exercise 5: Add Plural ending.

эшик

-дар

кыз

-тер

терезе

-дер

бөлмө	-дер
мугалим	-лар
апа	-лөр
эже	-лөр
үй	-лер

6-көнүгүү. Көптүк сандын мүчөлөрүн жазгыла.

Exercise 6: Add Plural endings.

Ким? (Singular) Кимдер? (Plural)

Кыз - Кыздар

Мугалим

Эже

Байке

Студент

Карындаш

Ини

Эмне? (Singular) Эмнелер? (Plural)

Калем Калемдер

Сызгыч

Кагаз

Дептер

Өчүргүч

Кайчы

АТ АТООЧТОР. ЖАК МҮЧӨЛӨР.

PERSONAL PRONOUNS. PERSONAL ENDINGS.

The Kyrgyz language has no grammatical gender. Depending on the context, the third person pronoun “ал” is translated as “she/he/it”

Personal Pronouns	
Жекелик сан - Singular	Көптүк сан - Plural
Мен - I	Биз - We
Сен - You (singular, informal)	Силер - You (plural, informal)
Сиз - You (singular, formal)	Сиздер - You (plural, formal)
Ал - He /she /it	Алар - They

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Жекелик сан - Singular

1. Мен студент**мин**

2. Сен студент**сиң**

3. Сиз студент**сиз**

4. Ал студент

Көптүк сан - Plural

1. Биз студент**пиз**

2. Силер студент**сиңер**

3. Сиздер студент**сиздер**

4. Алар студент**тер**

2-Көнүгүү: Жак мүчөлөрдү улагыла.

Exercise 2: Add the appropriate Personal Endings.

1. Мен дарыгер	5. Биз дарыгер.....
2. Сен дарыгер.....	6. Силер дарыгер.....
3. Сиз дарыгер	7. Сиздер дарыгер.....
4. Ал дарыгер	8. Алар дарыгер...

3-Көнүгүү: Жактама ат атоочторду тууралап жазгыла.

Exercise 3: Choose the right Personal pronouns.

_____ студентсиң	_____ студентсиңер
_____ ырчымын	_____ ырчыбыз
_____ мугалимсиз	_____ мугалимсиздер
_____ бийчи	_____ бийчилер

4-Көнүгүү: Которгула.

Exercise 4: Translate.

- I am a student.
- You are a hospital doctor.
- He is a teacher.
- We are dancers.
- They are singers.

ТААНДЫК АТ АТООЧТОР. ТААНДЫК МҮЧӨЛӨР. POSSESSIVE PRONOUNS. POSSESSIVE ENDINGS.

- Таандык ат атоочтор. Possesive Pronouns

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Жекелик сан - Singular	Көптүк сан - Plural
1. Менин атам	1. Биздин бөлмөбүз

2. Сенин дептерин	2. Силердин университетинер
3. Сиздин калеминиз	3. Сиздердин дарыгериниздер
4. Анын апасы	4. Алардын кызы

2-көнүгүү. Жактама ат атоочторду туура жазгыла.

Exercise 2. Put in personal pronouns.

_____ эжем.	_____ байкең.
_____ апаңыз.	_____ атасы.
_____ мугалимибиз.	_____ көчөңөр.
_____ шаарыңыздар.	_____ университети.
_____ сумкасы.	_____ китебим.

3-көнүгүү. Таандык мүчөлөрдү туура жазгыла.

Exercise 3. Add Possesive endings.

Мисалы: Бул менин алма ___	Бул менин алма м .
Бул менин апа___	Бул менин бөлмө___
Бул менин карындаш ___	Бул менин ата-эне ___
Бул менин мугалим ___	Бул менин университет ___
Бул менин байке ___	Бул менин калем ___

4-көнүгүү. Таандык мүчөлөрдү туура жазгыла.

Exercise 4. Add Possesive endings.

Мисалы: Бул сенин бөлмө ___	Бул сенин бөлмө ң .
Бул сенин көчө ___	Бул сенин дос ___
Бул сенин ини ___	Бул сенин синди ___
Бул сенин футболка ___	Бул сенин туфли ___

5-көнүгүү. Таандык мүчөлөрдү туура жазгыла.

Exercise 5. Add Possesive endings.

Мисалы: Бул анын пальто ___	Бул анын пальто су .
Бул анын кофе ___	Бул анын үй-бүлө ___
Бул анын машина ___	Бул анын дарыгер ___
Бул анын чон ата ___	Бул сенин дептер ___

6-көнүгүү. Таандык мүчөлөрдү туура жазгыла.

Exercise 6. Add Possesive endings.

Мисалы: Бул биздин шаар ___	Бул биздин шаар ыбыз .
Бул биздин дүкөн ___	Бул биздин оорукана ___
Бул биздин айыл ___	Бул биздин компьютер ___

7-көнүгүү. Кашааны ачып жазгыла.

Exercise 7. Open the brackets.

Мисалы: Бул (his) дептери. Бул анын депери.

Жекелик сан (Singular)

Бул (my) бөлмөм.

Бул (your) мугалимиң.

Бул (his) машинасы.

Бул (her) апасы.

Көптүк сан (Plural)

Бул (our) үйүбүз.

Бул (your) дарыгериңер.

Бул (their) университети.

Бул (your) ашканаңар.

8-көнүгүү: Окугула жана которгула.

Exercise 8: Read and translate.

Менин үй-бүлөм

Бул менин үй-бүлөм. Бул – атам, бул – апам. Менин ата-энем айылда жашайт. Мына булар менин чоң атам жана чоң апам. Менин байкем, иним, эжем, сиңдим (карындашым) бар. Эжем менен байкем шаарда окушат.

• Сөздүк-Vocabulary

Үй-бүлө - family

Ата - father

Апа - mother

Ата-эне - parents

Жашайт - live

Чоң апа - grandmother

Чоң ата - grandfather

Байке - older brother

Ини - younger brother

Сиңди - younger sister (for girls)

Карындаш - younger sister (for boys)

Эже - older sister

Окушат -study

СУРАМА АТ АТООЧТОР. INTERROGATIVE PRONOUNS.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Ким? - Who?

Эмне? - What?

Кайсы? - Which?

Качан? - When?

Кайда? Кана? - Where?

Канча? - How much, many?

Кандай? - How or What?

Кайдан? - Where from?

Мисалы. Example.

Ким келди? - Who came?

Эмне болду? - What happened?

Кайда баратасыңар? - Where are you going?

Канча киши келиптир? - How many people came?

2-көнүгүү. Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 2. Answer the questions.

Бул ким? (This is my friend.)

Бул эмне? (This is my notebook.)

Сен кайдан келдиң? (I came from the market.)

Сенин досуң кайда? (My friend at the university.)

Сиздин ата-энеңиз кайда? (My parents are in Pakistan.)

Качан келесиң? (I'll come tomorrow.)

Кайсы көчөдө жашайсың? (I live on Bokonbaev street)

3-көнүгүү: Жашылча, мөмө-жемиштердин аталышын жазгыла.

Exercise 3: Write the name of fruits and vegetables.

Жашылчалар жана мөмө-жемиштер. Vegetables and fruits.

Жашылчалар - Vegetables

бадыраң- cucumbers

пияз - onion

капуста- cabbage

сарымсак -garlic

сабиз – carrot

помидор- tomato

калемпир - pepper

жүгөрү - corn

баклажан- eggplant

картошко- potato

ашкабак - pumpkin

дарбыз – watermelon

коон - melon

кулпунай- strawberry

козу карын – mushroom

Мөмө- жемиштер – Fruits

алма- apple

алмурут- pear

банан- banana

жүзүм- grape

алча- cherry

шабдалы- peach

өрүк - apricot

анар- pomegranate

Лимон -lemon

жаңгак - nut

курма- persimmon

4-көнүгүү: Окугула жана жаттагыла.

Exercise 4: Read and learn.

- Канча турат? – How much does it cost?
- Тартып бериңизчи – Please, weigh it
- Арзан – cheap
- Таттуу – sweet
- Жеп көрүңүзчү – Please, taste it
- Сизде _____ барбы? – Do you have _____?
- Мага _____ бериңиз. – Give me _____, please.
- Канчаны аласыз? – How much do you want?
- Сага _____ жагабы? – Do you like _____?

5-көнүгүү: Маекти окугула жана которгула.

Exercise 5: Read and translate.

Кардар: Саламатсызбы? Алча канча сом турат?

Сатуучу: Саламатчылык! 1 килограмм алча 100 сом турат.

Кардар: Кымбат экен. Арзан бериңизчи?

Сатуучу: Мейли, 90 сом. Алыңыз.

Кардар: Макул, жеп көрсөм болобу?

Сатуучу: Албетте, жеп көрүңүз.

Кардар: Даамдуу экен. Мага 1 килограмм тартып бериңизчи.

Сатуучу: Мына алыңыз.

6-көнүгүү: “Базарда” диалог түгзүлө.

Exercise 6: Make up a dialogue “At the market”.

ИЛИК ЖӨНДӨМӨ. THE GENITIVE CASE.

Кыргыз тилинде Илик жөндөмөсү **Кимдин? Эмненин?** деген суроолорго жооп берет. In Kyrgyz language Genitive case has questions **Кимдин? (Whose?) Эмненин? (What?)**

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Genitive Case with Pronouns:

Жекелик сан Singular	Көптүк сан Plural
Манин - to/ for me	Биздин- to/for/ us
Сенин - to/ for you	Силердин- to/ for you
Сиздин- to/ for you (polite form)	Сиздерге - to/ for you (polite form)
Анын- to/ for him/her/it	Алардын - to/ for them

2-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 2. Listen, repeat and read.

- Студент**ТИН** дептери - student's notebook.
 Мугалим**ДИН** сумкасы - teacher's bag.
 Бөлмөнүн эшиги - room's door.
 Хасан**ДЫН** калеми - Hassan's pen
 Оорукана**НЫН** имараты - hospital's building
 Көчөнүн аталышы - street's name
 Ооруулунун рецепти - patient's prescription
 Китеп**ТИН** мазмуну - book's contents.

3-көнүгүү. Илик жөндөмөнүн мүчөлөрүн туура жазгыла.

Exercise 3. Choose the correct genitive endings.

Студент....	базар....	бала.....
Дүкөн.....	китепкана.....	музей.....
Оорукана....	бөлмө	мектеп...
Сүрөт.....	алма.....	дарыкана....
Окутуучу.....	дарыгер.....	айыл.....
Дептер.....	кыз....	жатакана.....
Университет.....	шаар.....	имарат.....

4-көнүгүү: Окугула. Exercise 4: Read.

КИЙИМДЕР - CLOTHES

Аялдардын кийими - women's clothing

пальто - coat

мээлей -gloves

шарф – scarf

плащ - raincoat

көйнөк - dress

свитер - sweater

юбка - skirt

жоолук - handkerchief

блузка - blouse

Эркектердин кийими - men's clothing

футболка - t-shirt көйнөк – shirt шым- trousers галстук – tie чыптама - jacket

кепка- cap

байпак - socks

туфли – shoes

өтүк - boots

4-көнүгүү: Чекиттердин ордуна илик жөндөмөнүн мүчөсүн коюп, сүйлөмдөргө суроо бергиле.

Exercise 4. Instead of periods, put endings in the genitive case and ask questions to the sentences.

Үлгү: – Бул Биалал _____ кепкасы.

– Бул Биалалдын кепкасы.

– Бул кимдин кепкасы?

Бул Али _____ көйнөгү.

Эжем _____ пальтосу жашыл.

Бул дарыгер _____ мээлейи.

Бул атам _____ туфлиси .

Бул мугалим _____ шарфы.

Апам _____ юбкасы кызыл.

Алиша _____ жоолугу сары.

- Бул университет _____ имараты

– Бул университеттин имараты.

– Бул эмненин имараты?

Бул тоо _____ гүлү.

Бул үй _____ ачкычы.

Бул дарыкана _____ имараты.

Бул университет _____ китепканасы.

Бул оорукана _____ дарыгери.

Китеп _____ сүрөттөрү кооз.

Бөлмө _____ терезелери чоң.

5-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 5: Answer the questions.

Үлгү: – Кимдин өтүгү? (Фарид)

– Фариддин өтүгү.

1. Бул кимдин футболкасы? (байкем)
2. Бул кимдин көйнөгү? (эжем)
3. Бул кимдин байпагы? (Умер)
4. Бул кимдин чыптамасы? (Адилет)
5. Кимдин жоолугу? (апам)
6. Кимдин свитери (Вакас)

7. Кимдин шарфы? (иним)
8. Кимдин мээлейи? (мугалим)
9. Кимдин шымы? (атам)
10. Кимдин галстугу? (Амир)

6-көнүгүү: Таандык ат аточторду жазгыла.

Exercise 6: Write Possessive Pronouns

1. Бул _____ шаарым.
2. Тиги _____ университети.
3. Бул _____ үйүбүз.
4. Тигил _____ бөлмөң.
5. Бул _____ өлкөбүз.
6. Тетиги _____ досум.
7. Ушул _____ китепкана
8. Булар _____ ата-энем.
9. Тигил _____ жатаканабыз.
10. Ушул _____ айылыңар.

7- көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 7: Answer the questions.

1. Бул кимдин китеби? (teacher)
2. Бул кимдин дептери? (student)
3. Бул кимдин калеми? (student)
4. Бул кимдин апасы? (Alina)
5. Бул кимдин мугалими? (my younger brother)
6. Бул кимдин кызы? (your sister)
7. Бул эмненин сүрөтү? (apple)
8. Бул эмненин имараты? (hospital)
9. Бул эмненин ачкычы? (room)
10. Бул эмненин ширеси? (apple)

БАРЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE DATIVE CASE.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Dative Case with Pronouns:

Жекелик сан Singular	Көптүк сан Plural
Мага - to/ for me	Бизге- to/for/ us
Сага- to/ for you	Силерге- to/ for you
Сизге- to/ for you (polite form)	Сиздерге - to/ for you (polite form)
Ага- to/ for him/her/it	Аларга - to/ for them

2-көнүгүү. Барыш жөндөмөсүндөгү жактама ат атоочторду котормосу менен туура жазгыла.

Exercise 2. Find the correct translation of pronouns.

Ага	to you (Singular, polite form)
Мага	to you
Сага	to them
Сизге	to you (Singular, polite form)
Аларга	to you (Singular, polite form)
Силерге	to me
Бизге	to him/her
Сиздерге	to us

3-көнүгүү: Барыш жөндөмөнүн мүчөсүн улап жазгыла.

Exercise 3: Add endings Dative Case.

Бишкек....	Нарын....
Пакистан...	Лахор....
Базар....	музей....
Оорукана....	дарыгер...
Практика....	дүкөн...
Талас....	Ош.....
Университет.....	китепкана....

4-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 4. Listen, repeat and read.

Сөздүк - Vocabulary

Автобус менен - by bus

авто жол - auto road

ат менен - by horse

поезд менен - by train

велосипед менен - by bicycle

кайык менен - by boat

машина менен - by car

самолет менен - by airplane

кеме менен - by ship

такси менен - by taxi

5-көнүгүү: Унаалардын аталыштарын окугула.

Exercise 5: Read the name of the Transportation.

Самолет

Машина

Поезд

Кеме

Автобус

Такси

Кайык

Велосипед

6-көнүгүү: Барыш жөндөмөнүн мүчөсүн улап жазгыла.

Exercise 6: Add endings Dative Case.

Үлгү: Үйавтобус менен барам. Үйгө автобус менен барам.

1. Дамир эртең Талас..... такси менен барат.
2. Үч сааттан кийин мен Балыкчы.....поезд менен кетем.
3. Биз Чолпон-Атакеме менен бардык.
4. Мен Бишкектен Пакистан.....самолет менен учам.
5. Ал Талас..... машина менен барат
6. Айдар тоо..... ат менен барат.
7. Алар Ош..... такси менен барышат.
8. Мен базар..... велосипед менен барам.

ТАБЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE ACCUSATIVE CASE.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Accusative Case with Pronouns:

Жекелик сан Singular	Көптүк сан Plural
Мени - me	Бизди - us
Сени - you	Силерди - you
Сизди - you (polite form)	Сиздерди - you (polite form)
Аны - him/her/it	Аларды - them

1-көнүгүү: Табыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла.

Exercise 1: Add endings Accusative Case.

бөлүм _____	юбка _____	өтүк _____
дүкөн _____	кофта _____	сумка _____
дары _____	кийим _____	туфли _____

шаар _____
шым _____

айыл _____
пальто _____

мээлей _____
көйнөк _____

2-көнүгүү: Табыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла.
Exercise 2: Add endings Accusative Case.

Тигил жоолук _____ салын.

Кара пальто _____ кий.

Бул юбка _____ ченеп көр.

Бул китеп _____ оку.

Кофта _____ топчула.

Өтүк _____ чеч.

Терезе _____ ач.

Эшик _____ жап.

Бөлмө _____ тазала.

Мээлей _____ сатып ал.

1- көнүгүү: Адамдын дене мүчөлөр жана ички органдарын окугула.
Exercise 1: Read human internal organs and body parts.

	<p>Ашказан - stomach Боор - liver Бөйрөк - kidney Жүрөк - heart Өпкө - lung Баш - head Бут - leg Ич - abdomen Каш - eyebrow Көз - eye Кол - hand Кулак - ear Мурун - nose Моюн - neck Ооз - mouth Тамак - throat Тил - tongue Тиш - tooth Чач - hair Жоон ичеги - colon Ичке ичеги - small intestine</p>
--	--

2-көнүгүү: Төмөнкү сүйлөмдөргө таандык мүчөлөрдү жазгыла.
Exercise 2: Add Possessive endings.

1. Менин баш _____ ооруп жатат.

2. Сиздин тиш _____ ооруп жатабы?

3. Биздин бут _____ ооруп жатат.
4. Сенин ич _____ ооруп жатабы?
5. Алардын ашказан _____ ооруп жатат.
6. Айнуранын баш _____ ооруп жатабы?

3-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.
Exercise 3. Listen, repeat and read.

Сөздүк - Vocabulary

терапевт – therapist
хирург - surgeon
ревматолог - rheumatologist
ларинголог - laryngologist
стоматолог - dentist
психолог - psychologist
операция – operation
сөөк оорулар - bone disease

4-көнүгүү: Табыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла. Окугула, которгула жана эсиңерге туткула.

Exercise 4: Add endings Accusative Case. Read, translate and memorize.

Терапевт баш оору, сасык тумоо....., ич оору..... дарылайт.

Хирург операциялар..... жасайт.

Ревматолог сөөк оорулар..... дарылайт.

Ларинголог тамак, кулак, мурун оорулар..... дарылайт.

Стоматолог тиш оору..... дарылайт.

Психолог нерв оорулар..... айыктырат.

5-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 5: Answer the questions.

1. Сизге эмне болду? Менин ичим ооруп жатат. (Менин ич)
2. Бектин эмнеси ооруп жатат? _____ (Бектин тиш)
3. Жанара эмнеси ооруп жатат? _____ (Жанаранын кол)
4. Сенин эмнең ооруп жатат? _____ (Менин ашказан)
5. Айбектин эмнеси ооруп жатат? _____ (Анын бут)
6. Сенин эмнең ооруп жатат? _____ (Менин баш)
7. Сиздин эмнениз ооруп жатат? _____ (Менин көз)
8. Апаңдын эмнеси ооруп жатат? _____ (Апамдын өпкө)

ЖАТЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE LOCATIVE CASE.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Locative Case with Pronouns:

Жекелик сан Singular	Көптүк сан Plural
Менде - me	Бизде - us
Сенде - you	Силерде - you
Сизде - you (polite form)	Сиздерде - you (polite form)
Анда - him/her/it	Аларда - them

1-Көнүгүү. Жатыш жөндөмөнүн мүчөлөрүн улагыла.

Write the Locative Case Endings.

Менин байкем дарыгер. Ал оорукана..... иштейт

Анын апасы мугалим. Ал мектеп..... иштейт.

Менин досум студент. Ал университет..... окуйт.

Эжем Бишкек.....жашайт. Ал дарыкана..... иштейт.

Менин байкем фермер. Ал айыл..... жашайт.

Карындашым окуучу. Ал мектеп..... окуйт.

2-көнүгүү: Кашаанын ичиндеги сөздөрдү колдонуп, суроолорго жооп бергиле.

Exercise 2: Answer the questions using the words in brackets.

Ким кайда иштейт? - Who works where?

1. Сатуучу кайда иштейт?
2. Мугалим кайда иштейт?
3. Дарыгер кайда иштейт?
4. Бухгалтер кайда иштейт?
5. Дыйкан кайда иштейт?
(оорукана, банк, дүкөн, айыл, мектеп)

Ким кайда жашайт?

1. Досуң кайда жашайт?
2. Ата-энең кайда жашайт?
3. Эжең кайда жашайт?
4. Али кайда жашайт?
5. Байкең кайда жашайт?
(Бишкек, Пакистан, Москва, айыл, жатакана)

Ким кайда окуйт?

1. Байкең кайда окуйт?
2. Алинин досу кайда окуйт?

3. Студент кайда окуйт?
 4. Окуучу кайда окуйт?
 5. Сиңдин кайда окуйт?
- (университет, шаар, академия, мектеп, колледж)

3-көнүгүү: Жатыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла жана окугула.
Exercise 3: Add endings Locative Case

Кимде? - Who?

- Атамда саат бар/жок
- Апам..... шакек бар/жок
- Эжем..... китеп бар/жок
- Байкем..... машина бар/жок

Эмнеде? - What?

- Терезеде гүл бар/жок
- Дүкөн кумшекер бар/жок
- Дарыкана..... дары бар/жок
- Бөлмө студенттер бар/жок

Кайда? - Where?

- Китепкана..... китеп бар/жок
- Базар..... жемиштер бар/жок
- Көл..... балыктар бар/жок
- Бөлмө эки студент бар /жок
- Университет..... студенттер бар/жок.

4-көнүгүү: Жатыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла жана суроолорго жооп бергиле.

Exercise 4: Add endings Local case and answer the questions.

Үлгү: Сенин апаң кайда? - Where is your mother?

Менин апам үйдө. - My mother is in the house.

1. Сенин эжең кайда иштейт? (дарыкана)
2. Адилдин атасы кайда жашайт? (Ош)
3. Студенттер кайда окушат? (университет)
4. Сенин апаң кайда иштейт? (мектеп)
5. Досуң кайда жашайт? (Нарын)
6. Байкең кайда иштейт? (банк)
7. Иниң кайда окуйт? (мектеп)
8. Үй-бүлөң кайда жашайт? (шаар)

4-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 4: Add endings Local case and answer the questions.

Ким кайда иштейт? - Who works where?

Досум _____ иштейт.

Эжем _____ иштейт.

Азат _____ иштейт.

Амина _____ иштейт.

Профессор _____ иштейт.

Апам _____ иштейт.

ЧЫГЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE ABLATIVE CASE.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Ablative Case with Pronouns:

Жекелик сан Singular	Көптүк сан Plural
Менден - From me	Бизден - From us
Сенден - From you	Силерден - From you
Сизден - From you (polite form)	Сиздерден - From you (polite form)
Андан - From him/her/it	Алардан - From them

2-көнүгүү: Чыгыш жөндөмөсүнүн мүчөсүн улагыла.

Exercise 2: Add endings Ablative Case.

Кыргызстан.....	Талас.....
Нарын.....	Ош.....
Жалал-Абад.....	Баткен.....
Университет.....	Ысык-Көл.....
Канада.....	Россия.....
Кытай....	Пакистан.....
Ташкент.....	Нью-Йорк.....
Музей.....	Лахор.....

4-көнүгүү: Окугула жана которгула.

Exercise 4: Read and translate.

Ооруканада – In the hospital

Биздин үй-бүлө дарегибиз боюнча №5 ооруканага карайбыз. Бул жерде тажрыйбалуу дарыгерлер иштейт. Оорулууну каттоочу жай кире бериште жайгашкан. Ооруканада дартты аныктоо үчүн лаборатория, рентген бөлмөсү, таңуу бөлмөсү, дарыкана, ар кайсы адистикке жараша дарыгерлердин бөлмөлөрү бар.

Сөздүк:

Оорукана-	hospital
Дарегибиз-	Our address
Тажрыйбалуу дарыгерлер-	Experienced doctors
Оорулууну каттоочу жай-	Patient registration office
Дартты аныктоо-	Diagnostics
Рентген бөлмөсү-	X-ray room
Таңуу бөлмөсү -	treatment room

5-көнүгүү: Сүрөттөрдү карап, сүйлөм түзгүлө.

Exercise 5: Look at the picture and make sentences in kyrgyz.

Сөздүк - Vocabulary

Кан басым – Pressure

Кабинет – Cabinet

Ооруп жатам- I have a pain

Дары – Medicine

Температура-Temperature

Диагноз – Diagnosis

Рецепт – Prescription

Аллергия – Allergy

Дары ичиңиз– Take you medicine

Температураны ченеңиз - Measure the temperature

Эмнеңиз ооруп жатат? – What's hurting you?

Сизде аллергия барбы? – Do you have allergy?

Ооба, менин аллергиям бар. Yes, I have an allergy.

4-көнүгүү: Маекти окугула.

Exercise 4: Read the dialogue.

- Саламатсызбы! – Hello!
- Саламатчылык. – Hello!
- Сизге кайрылууга болобу? - Can I contact you?
- Ооба, кайрылыңыз. - Yes, come back.
- Мага төмөнкү рецепт боюнча дарыларды бериңизчи? - Give me the following prescription drugs?
- Сизге иче турган, ошондой эле булчунга сая турган дарыларды жазыптыр. - He prescribed drugs for you to drink and inject into the muscles.
- Сиз пахта менен шприц да алуңуз керек экен. - You should also get a cotton ball and a syringe.
- Ооба, баарын бере бериңиз. Yes, give everything.
- Рахмат! -Thank you!
- Бат сакайып кетиңиз. - Get well soon.
- Сизге чоң рахмат. -Thank you so much.

ЭСЕПТИК САН АТОЧТОР. CARDINAL NUMBERS.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

- 1 – БИР
- 2 – ЭКИ
- 3 – ҮЧ
- 4 – ТӨРТ
- 5 – БЕШ
- 6 – АЛТЫ
- 7 – ЖЕТИ
- 8 – СЕГИЗ
- 9 – ТОГУЗ
- 10 – ОН
- 20 – ЖЫЙЫРМА
- 30 – ОТУЗ
- 40 – КЫРК
- 50 – ЭЛҮҮ
- 60 – АЛТЫМЫШ
- 70 – ЖЕТИМИШ
- 80 – СЕКСЕН
- 90 – ТОКСОН
- 100 - ЖҮЗ
- 1000 – МИҢ

ИРЕТТИК САН АТООЧТОР. ORDINAL NUMBERS.

2-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 2. Listen, repeat and read.

Биринчи	First (1st)
Экинчи	Second (2nd)
Үчүнчү	Third (3rd)
Төртүнчү	Fourth (4th)
Бешинчи	Fifth (5th)
Алтынчы	Sixth (6th)

Жетинчи	Seventh (7 th)
Сегизинчи	Eighth (8 th)
Тогузунчу	Ninth (9 th)
Онунчу	Tenth (10 th)

3-көнүгүү: Сандарды сөз менен жазгыла.

Exercise 3: Write numbers by letters

1, 11, 22, 34, 43, 56, 67, 70, 89, 98, 100, 345, 2461, 5000, 6783, 7026, 10000

4-көнүгүү: Иреттик сандарды сөз менен жазгыла.

Exercise 4: Write ordinal numbers by letters.

1985	1000-бир миң	900- тогуз жүз	80-сексен	5-бешинчи
1763				
3491				
2022				
4893				
3747				
5294				
7526				

5-көнүгүү : Окугула жана которгула.

Exercise 5: Read and translate.

• ТАМАК-АШТАР - FOODS

айран

нан

ун

сыр

эт

кант

май

сүт

чай

жумуртка

момпосуй

суу

быштак

балык

тоок эти

бал

6-көнүгүү: Окугула жана которгула.

Exercise 6: Read and translate.

АЗЫК-ТҮЛҮК ДҮКӨНҮ

Бул – дүкөн. Ал чоң жана кенен. Анда нан, сүт, эт, май, чай, кумшекер, бал, суу жана башкалар сатылат. Оң жакта чоң муздаткычта жумуртка, май, быштак, сүт, сыр, айран бар. Биз азык-түлүк дүкөнүнө күнүгө барабыз. Мен бүгүн нан, быштак, сүт жана эт сатып алдым.

Сөздүк – Vocabulary

дүкөн	- shop
азык-түлүк	- foods
чоң	- big
оң жакта	- on the right
сатып алдым	- bought

7-көнүгүү: Диалогду окугула жана которгула.

Exercise 7: Read the dialogue and translate.

- А) – Саламатсызбы!
– Саламатчылык.
– Мага 1 бөтөлкө май, 1 кг ун тартып бериңизчи.
– Баарына канча төлөйм?
– Баарына 180 сом төлөнүз.
- Б) – Эмне аласыз?
– 10 жумуртка, 200 гр. быштак жана 3 кг балык.
– 1250 сом кассага төлөнүз.
- В) – Тооктун эти канчадан?
– Тооктун эти 220 сомдон.
– Мага 1 кг тартып бериңизчи.
– Канча кг болду?
– 2 кг 300 гр болду.
– Рахмат.
– Акчаны кассага төлөнүз.

СЫН АТООЧ. ADJECTIVES.

1-көнүгүү. Уккула, кайталагыла жана окугула.

Exercise 1. Listen, repeat and read.

Ак - white
Кара - black
КЫЗЫЛ - red
Жашыл - green
Сары - yellow
Күрөң - brown
Көк – blue
Боз – Grey

2-көнүгүү: Кыргыз тилине которгула.

Exercise 2: Translate into Kyrgyz language.

Red tomato –
Green apple -
Blue dress -
Green grass -
Black pen -
Yellow flower -
Brown ball -
White coat -

3- көнүгүү: Сүйлөмдөрдү толуктагыла.

Exercise 3: Complete the suggestions

Мисалы: Алма кандай? - What kind of apple?

Алма кызыл, таттуу жана тоголок. The apple is red, sweet and round.

1. Алмурут _____
2. Банан _____
3. Жүзүм _____
4. Бадыраң _____
5. Сабиз _____
6. Дарбыз _____
7. Коон _____
8. Пияз _____
9. Анар _____
10. Лимон _____

4- көнүгүү: Сүйлөмдөрдү толуктагыла.

Exercise 4: Complete the suggestions

(бийик, кызыктуу, коюу, эски, таттуу, ак)

- 1) Базарда _____ алма сатылат.
- 2) Айран _____.
- 3) Дарыгердин _____ халаты.
- 4) Бул _____ китеп.
- 5) Бул имарат _____.
- 6) Биздин машинабыз _____

ТАКТООЧТОР - ADVERBS

1-көнүгүү. Окугула. Exercise 1. Read.

Бүгүн – Today
 Кечээ – Yesterday
 Эртең – Tomorrow
 Мурдагы күнү – The day before yesterday
 Бүрсүгүнү – The day after tomorrow
 Эртең менен – In the morning
 Кечинде – In the evening
 Түн – Night
 Азыр – Now
 Азыр түшкү убак – It is noon.

ЖУМА КҮНДӨРҮ – WEEK DAYS

Дүйшөмбү – Monday
 Шейшемби – Tuesday
 Шаршемби – Wednesday
 Бейшемби – Thursday
 Жума – Friday
 Ишемби – Saturday
 Жекшемби – Sunday

2-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле. Exercise 2: Answer the questions.

What time of year is it now? – Азыр кайсы мезгил?
 What season do you like? – Сага кайсы мезгил жагат?
 What day is it today? – Бүгүн кайсы күн?
 What day is tomorrow? – Эртең кайсы күн?
 What day is the day after tomorrow? - Бүрсүгүнү кайсы күн?

3-көнүгүү: Окугула жана суроолорго жооп бергиле. Exercise 3: Read and answer the questions.

ЖЫЛ МЕЗГИЛДЕРИ – SEASONS.

Жаз – Spring
Кыш – Winter
Жай – Summer
Күз – Autumn

Кар эрийт. Жаан жаайт. Бак-дарактар гүлдөйт. Бул кайсы мезгил?

Күн ысыйт. Эс алуу башталат. Бул кайсы мезгил?

Жалбырактар саргаят. Күн сууктап баштайт. Бул кайсы мезгил?

Кар жаайт. Жол тайгалак болот. Адамдар жылуу кийимдерди кийишет. Бул кайсы мезгил?

4-көнүгүү: Окугула. Exercise 4. Read.

АБА-ЫРАЙЫ – THE WEATHER.

Ай – moon
Булут – cloud
Шамал – wind
Мөндүр – hail
Күн – sun
Салкын - Cool

Туман - fog
Бүркөк - cloudy
Жаан (жамгыр) - rain
Кар - snow
Суук - Cold
Ысык – Hot

Булут

Шамал

Жаан

Мөндүр

Чагылган

Күн

5-көнүгүү: Окугула. Exercise 5: Read.

1. Күн ачык. The weather is clear. Күн тийип турат. The sun is shining. Ысык болуп жатат. Its hot. Аба- ырайы жакшы. The weather is nice.
2. Күн бүркөк. The weather is not clear. Булут каптап турат. The cloud is covered. Аба- ырайы начар. The weather is bad.
3. Жаан жаап жатат. It is raining.
4. Кар жаап жатат. It is snowing. Суук болуп жатат. It is cold.
5. Шамал болуп жатат. There is wind. (Its windy)

ЭТИШ

ЖӨНӨКӨЙ УЧУР ЧАК. SIMPLE PRESENT TENSE.

Simple Present tense is used in a conversation to describe one activity or someone's action at the period of speaking not at the moment, but is general.

Мисалы: Биз күндө кечинде китеп окуйбуз. Every evening we read a book.

Даир мектепте окуйт. Dair studies at school.

Кышында кар жаайт. It snows in winter.

In colloquial speech, third person plural may be the same as third person singular.

1-көнүгүү: Окугула. Exercise 1: Read.

Жөнөкөй учур чак. Simple Present tense.

Жекелик сан - singular

Мен ойнайм - I play.

Сен ойнайсун - You play.

Ал ойнайт - He/she/it plays.

Көптүк сан - plural

Биз ойнайбуз - We play.

Силер ойнайсунар - You play.

Алар ойношот. - They play.

Суроолуу сүйлөм. - interrogative sentences.

Мен ойнаймбу? - Do I play?

Сен ойнайсунбу? - Do you play?

Ал ойнайбу? - Does he / she / it play?

Биз ойнайбузбу? - Do we play?

Силер ойнайсунарбы? - Do you play?

Алар ойношобу? - Do they play?

Терс формасы - Negative sentences

Мен ойнобойм. - I do not play.

Сен ойнобойсуң. - You do not play.

Ал ойнобойт. - He/she/it does not play.

Биз ойнобобуз. - We do not play.

Силер ойнобойсуңар. - You do not play.

They do not play.

2- көнүгүү: Жөнөкөй учур чакты улап жазгыла.

Exercise 2: Add endings Simple Present tense.

Мугалимден сура

Мен мугалимден сурайм.

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

Китеп оку

Мен китеп окуйм.

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

Топ ойно

Мен _____

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

Суу ич

Мен _____

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

Сүрөт тарт

Мен _____

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

Үй тазала

Мен _____

Сен _____

Сиз _____

Ал _____

Биз _____

Силер _____

Алар _____

3- көнүгүү: Этиштерди окугула жана жаттагыла.

Exercise 3. Read the verbs and learn them.

ал – to take

айт - to tell, say

бар – to go

бер - to give

жаз - to write

жооп бер - to answer

изде – to search

иште – to work

кара - to look

кир - come in

ойно - to play

оку- to read

отур - to sit

сүйлө - to speak

сура - to ask

тазала - to clean

токто - to stop

тур - to stand

кел - to come

чык - go out

кет - to leave

төлө - to pay

4-көнүгүү. Сүйлөмдөрдү терс түрүндө жазгыла.

Exercise 3. Write negative sentences.

Үлгү: Университетке бар (go)

Университетке барба

Китепти ал (take)

Китепти ал...

Профессорго суроо бер (answer)

Профессорго суроо бер....

Тапшырманы жаз (write)

Тапшырманы жаз....

Үйдөн чык (go out)

Үйдөн чык...

Кино көр (watch)

Кино көр...

Бөлмөнү тазала (clean)

Бөлмөнү тазала....

Студентке айт (tell)

Студентке айт...

Мугалимге жооп бер (answer)

Мугалимге жооп бер...

Ашканага кир (come in)

Ашканага кир.....

Суу ич (drink)

Суу ич.....

Саид сүрөт тарт (draw)

Саид сүрөт тарт....

Сен тамак тамак даярда (cook)

Сен тамак даярда....

ТАТААЛ УЧУР ЧАК. PRESENT CONTINUOUS TENSE.

1-көнүгүү: Окугула. Exercise 1: Read.

Мен ойноп жатам. - I am playing.

Биз ойноп жатабыз - We are playing.

You are playing – Сен ойноп жатасың.

Силер ойноп жатасынар - You are playing.

He /she/it is playing – Ал ойноп жатат.

Алар ойноп жатышат. - They are playing.

2-көнүгүү. Кыргыз тилине которгула. Exercise 2. Translate.

I am speaking. -

We are speaking -

You are speaking. -

You are speaking. -

She is speaking. -

They are speaking. -

2-көнүгүү. Суроолуу сүйлөмдөрдү которгула.

Exercise 2. Translate interrogative sentences.

Am I reading?

Are we reading?

Are you reading playing?

Are you reading?

Is he / she / it reading playing? Are they reading?

3-көнүгүү. Суроолорго жооп бергиле. Exercise 3. Answer the questions.

Ким эмне кылып жатат? - Who's doing what?

Бала китеп _____

Окуучу тапшырма _____

Кыз тамак _____

Апам тамак _____

Эжем бөлмө _____

Атам телевизор _____

Данэль тишин _____

Иним футбол _____

Али сүрөт _____

4-көнүгүү: Окугула жана ушу сыяктуу диалог түзгүлө.

Exercise 4. Read and make up an appropriate dialogue

- А) – Сиз ооруп турасызбы?
 – Ооба, өзүмдү жаман сезип турам.
 – Доктурга бардыңызбы?
 – Бүгүн барам го.
- Б) – Сага эмне болду? Өңүң жаман болуп турат.
 – Этим ысып, башым катуу ооруп жатат.
 – Дары ичтиңби?
 – Жок.
 – Анда дары ичип жатышың керек.
 – Бул дарыны канча жолу ичишим керек?
 – Бир күндө үч маал, бир таблеткадан.

5-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 5: Answer the questions.

1. Сенин эмнең ооруп жатат? Менин ичим ооруп жатат.
2. Бектин эмнеси ооруп жатат? _____ (Бектин тиш...)
3. Жазгүлдүн эмнеси ооруп жатат? _____ (Жазгүлдүн кол...)

4. Апаңдын эмнеси ооруп жатат? _____ (Апамдын ашказан...)
5. Айбектин эмнеси ооруп жатат? _____ (Анын бут)
6. Сенин эмнен ооруп жатат? _____ (Менин баш)
7. Сиздин эмнениз ооруп жатат? _____ (Менин өпкө).

ЭТИШТИН ӨТКӨН ЧАГЫ. THE PAST SIMPLE TENSE.

1-көнүгүү: Өткөн чактын мүчөлөрүн улап жазгыла.

Exercise 1: Add endings Past tense.

Эшикти ач

Мен эшикти ачтым
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер китеп _____
 Сиздер китеп оку _____
 Алар китеп _____

Кат жаз

Мен _____
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер _____
 Сиздер _____
 Алар _____

Ооруканага бар

Мен _____
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер _____
 Сиздер _____
 Алар _____

Дары ич

Мен _____
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер _____
 Сиздер _____
 Алар _____

Университетке кел

Мен _____
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер _____
 Сиздер _____
 Алар _____

Суроого жооп бер

Мен _____
 Сен _____
 Сиз _____
 Ал _____
 Биз _____
 Силер _____
 Сиздер _____
 Алар _____

2-көнүгүү: Сөздөрдү этиштин өткөн чагында жазгыла.

Exercise 2: Write in past tense.

бекит - to lock

ырда - to sing

күт - to wait

ач - to open

котор - to translate

тапшыр - to pass

ич - to drink

бийле - to dance

ЖӨНӨКӨЙ КЕЛЕР ЧАК. SIMPLE FUTURE TENSE.

The Simple Future tense is used to describe an action after the moment of speaking. In the Kyrgyz language, Simple Future Tense structure is the same as Simple Present Tense, but in is identified as «Future» by its context or by adding adverbs of frequency. Adverbs of frequency may come at the begin of a sentence, as in or after the subject/
Мен эртең ойноймун. Tomorrow I will play.

1-көнүгүү: Жөнөкөй келер чакты улагыла.

Exercise 1: Add endings Simple Future tense.

Үлгү: Ал эртең сабак окуйт.

Мен эртең сабак окуйм.

- 1) Биз эртең Нарындан кел.....
- 2) Алар бүрсүгүнү бар.....
- 3) Эмдиги жылы Айпери Америкадан кел.....
- 4) Кийинки айда Калыбектин атасы аэропортто иште.....
- 5) Сиз үйүңүзгө кантип кетесиз? Мен такси менен кет.....
- 6) Эртең кечинде мен апама кат жаз.....
- 7) Сиз биз менен киного бар.....

2-көнүгүү: Окугула.

Exercise 2: Read.

1) Саат канча болду? What time is it?

Саат тогуз болду. Its nine o'clock

2) Саат тогузга беш мүнөт калды. Its five minutes to nine.

3) Тогуздан он беш мүнөт өттү. Its fifteen minutes after nine

4) Саат тогузда мен кино көрөм. At nine o'clock watch a movie.

Kyrgyz speakers use helping verbs (болду) is калды (to/ before) and өттү (passed/ after) in order to the time.

Саат тогуз жарым болду.

Саат тогуз болду.

Саат тогузга он беш мүнөт калды.

Саат тогуздан жети мүнөт өттү.

3-көнүгүү: Окугула. Exercise 3: Read.

МЕНИН КҮНҮМ

Мен эртең менен саат 6.00до турам, анан жуунам. Саат 6.30 да эртең мененки тамакты ичем. Университетке автобус менен саат жетиден он беш мүнөт өткөндө келем. Түшкү тамакты ашканадан ичем. Университеттен саат 15.20 чыгып, кээде досторум менен сейилдегени барам. Бул убакыт абдан көңүлдүү өтөт. Үйгө келип, китеп окуйм. Тапшырмаларды жазам жана сабактарга даярданам. Саат 11.00до уктайм.

4-көнүгүү: Төмөнкү маекти окугула жана толуктагыла.

Exercise 4: Read and complete.

Али: Кечиресиз саат канча болду?

Ислам: Саат _____ мүнөт өттү.

Ади: Кино канчада башталат?

Ислам: Кино саат _____ башталат.

Али: Аа... _____ мүнөт бар экен.

Ислам: Ооба _____

5-көнүгүү: Суроолорго жооп бергиле.

Exercise 5: Answer the questions.

1. Эртең менен саат канчада турасын?
2. Университетке саат канчада барасын?
3. Эмне менен барасын?
4. Сабак канчада башталат?
5. Канча сабак окуйсун?
6. Сабак канчада бүтөт?
7. Сабактан кийин эмне кыласын?
8. Канчада уктайсын?

КОШУМЧА БӨЛҮМ. ADDITIONAL COURSE.

КЫРГЫЗ ЭЛИНИН БЕЛГИЛҮҮ АКЫН -ЖАЗУУЧУЛАРЫ.

FAMOUS POETS AND WRITERS OF THE KYRGYZ PEOPLE.

Жусуп Баласагын. Zhusup Balasagyn

Улуу ойчул, акын, мамлекеттик ишмер Жусуп Баласагын 1015-жылы, айрым маалыматтар боюнча 1016-жылы Карахандар каганатынын Токмок шаарына жакын жерде жайгашкан биринчи борбору - Баласагын шаарында туулган. Жусуп Баласагын араб, фарс жана башка тилдерде окуган жана «Кутадгу билим» («Кут алчу билим») поэмасы аркылуу дүйнө элине таанылган. 2002-жылы анын ысымы Кыргыз улуттук университетине ыйгарылган. Жусуп Баласагындын сүрөтү улуттук акчанын миң сомдук банкнотунда чагылдырылган.

Тапшырма.Tasks.

- 1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.**
- 2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.**

1. Жусуп Баласагын ким?
2. Ал канчанчы жылы, кайсы жерде туулган?
3. Анын поэмасы кандай аталат?
4. Жусуп Баласагындын сүрөтү канча сомдук банкнотто чагылдырылган?

Тоголок Молдо. Togolok Moldo

Togolok Moldo (Тоголок Молдо; real name: Байымбет Абдырахман)

Кыргыздын туңгуч жазгыч акыны, манасчы Тоголок Молдо 1860 - жылы туулган. Үйдө 14 жашынан жаза баштаган. Өзү кара, тоголок жүздүү адам болгондуктан, Тоголок Молдо деп атап коюшкан. Акындын алгачкы «Насыят» аттуу китеби 1925-жылы

Москвада жарык көргөн. Тоголок Молдонун сүрөтү улуттук акчанын жыйырма сомдук банкнотунда чагылдырылган. Бишкекте Тоголок Молдонун эстелиги орнотулуп, анын ысымы бир нече айылдарга, мектептерге, шаарлардын көчөлөрүнө ыйгарылган.

Тапшырма.Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

1. Тоголок Молдо ким?
2. Ал канчанчы жылы туулган?
3. Тоголок Молдонун сүрөтү канча сомдук банкнотто чагылдырылган?

Токтогул Сатылганов. Toktogul Satylganov.

Токтогул Сатылганов 1864-жылы Кетмен-Төбө өрөөнүнүн Сасык -Жийде айылында (азыркы Токтогул районунун Кетмен-Төбө айылы) туулган. Кыргыз элинин демократ акыны, обон-күү чыгарган чебер комузчусу. Анын «Терме», «Санат», «Дүнүйө», «Замана», «Өмүр» жана башка ырлары бар. Бишкек шаарындагы улуттук филармония, №69 мектеп -гимназиясы, көчө Токтогулдун ысымын алып жүрөт. Токтогул Сатылгановдун айкели улуттук акчанын жүз сомдук банкнотунда чагылдырылган.

Тапшырма.Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

1. Токтогул Сатылганов ким?
2. Ал канчанчы жылы туулган?
3. Анын кандай ырлары бар?
4. Токтогул Сатылгановдун ысымында эмнелер бар?

Саякбай Каралаев. Sayakbai Karalaev.

Саякбай Каралаев 1894-жылдын 7-сентябрында Тоң районун Ак-Өлөң айылында туулган. Ал залкар манасчы. Ал «Манас» эпосун бир нече айлар бою үзгүлтүксүз аткара

алган. Саякбай Каралаевдин айтуусундагы «Манас» үчилтиги 500500дөн ашык ыр саптарынан турат Аны XX кылымдын Гомери деп аташкан. Саякбай Каралаев 1971-жылы 7-майда 75 жаш курагында каза болгон. 2000-жылы 28-августта Улуттук Банк 500 сом өлчөмүндөгү кагаз акча чыгарып, ага манасчы Саякбай Каралаевдин сүрөтүн түшүргөн.

Тапшырма. Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Саякбай Каралаев ким?
- 2) Ал качан туулган?
- 3) Саякбай Каралаевди ким деп аташкан?
- 4) Саякбай Каралаевдин сүрөтү канча сомдо берилген?

Касым Тыныстанов. Kasym Tynystanov

Касым Тыныстанов 1901-жылы 10-сентябрда Ысык-Көл облусундагы Чырпыкты айылында туулган. Ал акын, драматург, агартуучу, коомдук ишмер, журналист, биринчи кыргыз профессору, эл агартуу комиссары. 1924-жылы «Окуу китебин» түзүп, андан соң «Чондор үчүн алиппени», «Эне тилибиз», «Социалдык-экономикалык сөздүк», «Кыргыз тилинин морфологиясы» жана «Кыргыз тилинин синтаксиси» сыяктуу эмгектерди жаратат. Анын сүрөтү кыргыз акчасынын 10 сомдук банкнотуна түшүрүлгөн.

Тапшырма. Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Касым Тыныстанов ким?
- 2) Анын кандай эмгектери бар?
- 3) Касым Тыныстановдун сүрөтү канча сомдо берилген?

Алыкул Осмонов. Alykul Osmonov

Белгилүү кыргыз акыны Алыкул Осмонов 1915-жылы Панфилов районундагы Каптал-Арык айылында туулган. 1935 - 1950-жылдардын аралыгында «Таңдагы ырлар», «Жылдыздуу жаштык», «Чолпонстан», «Махабат», «Жаңы ырлар», «Менин жерим - ырдын жери» деген ыр жыйнактары жарык көргөн. Алыкул Осмонов эң мыкты котормочу да болгон. Ал Пушкиндин «Евгений Онегин», Крыловдун тамсилдерин, Шекспирдин «Он экинчи түн», «Отелло» трагедиясын, Шота Руставелинин «Жолборс терисин жамынган баатыр» чыгармаларын кыргыз тилине которгон. Ал 1950-жылы 35 жашында өпкө оорусунан каза болгон. Анын сүрөтү жана поэзиясынын бир бөлүгү кыргыз акчасынын 200 сомдук банкнотуна түшүрүлгөн. Улуттук китепкананын алдында анын эстелиги турат.

Тапшырма. Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Алыкул Осмонов ким?
- 2) Ал качан туулган?
- 3) Кайсы чыгармаларды которгон?
- 4) Алыкул Осмоновдун элеси канча сомдо берилген?

Чыңгыз Айтматов. Chyngyz Aitmatov.

Чыңгыз Айтматов дүйнөгө таанылган кыргыз жазуучусу. Ал 1928-жылы Талас обласынын Шекер айылында туулган. Биринчи аңгемеси «Гезитчи Дзюйдо» деген ат менен 1952-жылы жарыяланган. Анын чыгармалары 180 тилге которулган. Кылымдын залкар жазуучусунун «Бетме-бет», «Биринчи мугалим», «Гүлсарат», «Саманчынын жолу», «Кызыл алма», «Ак Кеме», «Фудзиямадагы кадыр түн», «Кылым карытар бир күн», «Кыямат», «Касандранын эн тамгасы» «Тоолор кулаганда» жана башка чыгармалары жарыяланган. 2008-жылдын 10-июнунда пневмония оорусунун кесепетинен жазуучу көз жумган.

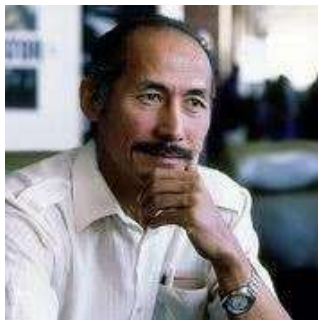
Тапшырма. Tasks.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Чыңгыз Айтматов ким?
- 2) Ал качан туулган?
- 3) Биринчи чыгармасынын аталышы кандай?
- 4) Айтматовдун кандай чыгармалары бар?

КЫРГЫЗ ЭЛИНИН АТАКТУУ ИНСАНДАРЫ.

Сүймөнкул Чокморов. Suymonkul Chokmorov.

Кыргыз кино актёру жана сүрөтчүсү Сүймөнкул Чокморов 1939-жылы 9-ноябрда Чүй облусуна караштуу Аламүдүн районунун Чоң-Таш айылында туулган. Чокморов алгачкы ирет 1968-жылы «Караш-Караш окуясы» фильминдеги башкы каарман Бактыгулдун ролун аткарган. 1969-жылы «Жамила» тасмасында Даниярдын, 1971-жылы «Ысык-Көлдүн кызгалдактарында» Карабалтанын, 1977-жылы тасмага түшкөн «Улан» фильминде Азаттын образын жараткан. Узакка созулган оорудан улам, 1992-жылы Бишкекте каза болгон. 2009-жылы актёрдун портрети түшүрүлгөн, 5000 сом номиналындагы купюра чыгарылган.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Сүймөнкул Чокморов ким?
- 2) Алгачкы жолу кайсы фильмде башкы каармандын ролун аткарган?
- 3) «Жамийла» тасмасында кимдин ролун жараткан?
- 4) Сүймөнкул Чокморовдун элеси канча сомдо берилген?

Курманжан Датка. Kurmanjan Datka

Курманжан Датка 1811-жылы Оштун Жапалак айылына караштуу Орке кыштагында туулган. Коомдук жана мамлекеттик ишмер. 1832 - 1876-жылдары Алай кыргыздарынын кол башчысы жана жетекчиси катары «Алай ханышасы» деген ат менен белгилүү. Кокон хандыгында жана Бухара эмирлигинде датка (ханыша) наамына ээ болгон. Кыргыз акчасынын 50 сомдук банкнотуна анын сүрөтү түшүрүлгөн.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Курманжан Датка ким?
- 2) Ал качан, кайсы жерде туулаган?
- 3) Ал кандай ат менен белгилүү?

4) Кыргыз акчасынын канча сомдук банкнотуна сүрөтү түшүрүлгөн?

Бүбүсара Бейшеналиева. Bubusara Beishenalieva

Бүбүсара Бейшеналиева - кыргыздын атактуу балеринасы, кыргыз хореографиясын негиздөөчүлөрүнүн бири, бийчи, педагог. 1936-1941-жылдары Ленинград хореографиялык окуу жайында окуган. 1941-жылы Кыргыз опера жана балет театрынын солисти, 1949-жылы хореографиялык окуу жайдын педогогу болуп эмгектенген. Кыргыз акчасынын 5 сомдук номиналда Бүбүсара Бейшеналиеванын сүрөтү түшүрүлгөн. Бишкекте Бүбүсара Бейшеналиева атындагы көчө бар. Бийчинин аты Кыргыз мамлекеттик искусство институтуна берилген.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Сураолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Бүбүсара Бейшеналиева ким?
- 2) Ал кайда окуган?
- 3) Кыргыз акчасынын канча сомдук банкнотуна сүрөтү түшүрүлгөн?
- 4) Бүбүсара Бейшеналиева атында эмнелер бар?

КЫРГЫЗ ЭЛИНИН АТАКТУУ ДАРЫГЕРИ.

FAMOUS DOCTOR OF THE KYRGYZ PEOPLE.

Ахунбаев Иса Коноевич. Akhunbaev Isa Konoevich.

Ахунбаев Иса Коноевич 1908-жылы 25-сентябрда Ысык-Көл облусунун Тору-Айгыр айылында туулган. Ал белгилүү хирург, медицина илимдеринин доктору, профессор. 1960 –жылы Ташкенттеги Орто Азия медициналык институтун бүтүргөн. Ооруканада врач-ординатор, Кыргыз мамлекеттик медициналык институтунун ассистенти, доценти, кафедра башчысы, ректору болуп иштеген. Анын 300дөн ашык илимий эмгектери: 8 монографиясы, 3 сөздүгү жарыяланган. 1975-жылы 67 жаш курагында бул дүйнөдөн көзү өткөн.

Кыргыз медициналык академияга И.Ахунбаевдин ысмы берилген. Бишкек шаарындагы көчөгө анын ысмы ыйгарылган.

1. Текстти окугула жана кыргыз тилине которгула. Read and translate into kyrgyz.

2. Суроолорго жооп бергиле. Answer the questions.

- 1) Иса Ахунбаев ким?
- 2) Ал качан, кайсы айында туулган?
- 3) Кайсы окуу жайды бүтүргөн?
- 4) Кайсы кызматтарда иштеген?
- 5) Иса Ахунбаевдин ысмы кайсы окуу жайга берилген?

ТЕМАТИКАЛЫК СӨЗДҮКТӨР. THEMATIC VOCABULARY.

ҮЙ-БҮЛӨ - FAMILY

Үй-бүлө - Family
Ата - Father
Апа - Mother
Ата-эне - Parents
Бир тууган - Sibling
Байке - Older brother
Эже - Older sister
Ини - Younger brother
Сиңди - Younger sister (for girls)
Карындаш - Younger sister (for boys)
Чоң апа - Grandmother
Чоң ата - Grandfather

ҮЙ ЭМЕРЕКТЕРИ – FURNITURE

Диван - Sofa
Стол - Table
Отургуч - Chair
Китеп текче - Bookshelf
Муздаткыч - Refrigerator
Телевизор - TV
Компьютер - Computer
Күзгү - Mirror
Килем - Carpet
Керебет - Bed
Газ плита - Gas stove
Лампа - Lamp
Илгич - Hanger
Шкаф - Closet
Саат - Clock

ТАМАК-АШТАР - FOODS

Нан - Bread
Сүт - Milk
Эт - Meat
Май - Butter
Быштак - Curd
Чай - Tea
Кумшекер - Sugar
Бал - Honey
Суу - Water
Жумуртка - Egg
Сыр - Cheese
Ун - Flour

Туз – Salt

ЖАШЫЛЧАЛАР - VEGETABLES

Бадыраң - Cucumbers

Пияз - Onion

Помидор - Tomato

Капуста - Cabbage

Сарымсак - Garlic

Сабиз - Carrot

Калемпир - Pepper

Жүгөрү - Corn

Баклажан - Eggplant

Картөшкө - Potato

Ашкабак - Pumpkin

Дарбыз - Watermelon

Коон - Melon

Ашкабак - Pumpkin

Козу карын - Mushroom

ЖЕМИШТЕР - FRUITS

Алма - Apple

Алмурут - Pear

Банан - Banana

Жүзүм - Grape

Алча - Cherry

Шабдалы - Peach

Өрүк - Apricot

Анар - Pomegranate

Лимон - Lemon

Кулпунай - Strawberry

Жаңгак - Nut

Курма - Persimmon

КИЙИМДЕР – CLOTHES

Пальто - Coat

Жоолук - Handkerchief

Мээлей - Gloves

Шарф – Scarf

Көйнөк - Dress

Свитер - Sweater

Юбка - Skirt

Плащ - Raincoat

Футболка - T-shirt

Туфли - Shoes

Байпак - Socks
Шым – Trousers
Тумак - Cap
Галстук - Tie
Чыптама - Jacket
Өтүк - Boots

КЕСИПТЕР- PROFESSIONS

Айдоочу - Driver
Ашпоз - Cook
Бийчи - Dancer
Дарыгер - Doctor
Жумушчу - Worker
Комузчу - Person who plays national musical instrument komuz
Тигүүчү - Tailor
Чач тарач - Barber
Ырчы - Singer
Мугалим (Окутуучу) – Teacher
Инженер - Engineer
Дыйкан - Farmer
Укукчу - Lawyer
Жазуучу - Writer

УНААЛАР - TRANSPORTS

Автобус - Bus
Кайык - Boat
Машина - Car
Ат менен - By horse
Самолет - Airplane
Поезд - Train
Кеме - Ship
Велосипед - Bicycle
Такси - Taxi
Троллейбус - Trolleybus

ЖЫЛ МЕЗГИЛДЕРИ – SEASONS

Жаз - Spring
Жазында - In spring
Кыш - Winter
Кышында - In winter
Жай - Summer
Жайында - In summer
Күз - Autumn
Күзүндө - In autumn

АБА – ЫРАЙЫ - WEATHER

Суук - Cold
Салкын - Cool
Ысык - Hot
Шамал - Wind
Жаан (жамгыр) - Rain
Булут - Cloud
Кар - Snow
Жаап жатат - To fall

КҮН ЖАНА УБАКЫТ – DATE AND TIME

Бүгүн - Today
Кечээ - Yesterday
Эртең - Tomorrow
Мурдагы күнү - The day before yesterday
Бүрсүгүнү - The day after tomorrow
Эртең менен - In the morning
Кечинде - In the evening
Түн - Night
Бүгүн кечинде - Tonight
Азыр - Now
Жума - Week
Ай - Month
Жыл - Year
Кийинки айда - next month
Кийинки жумада - next week
Кийинки жылы - next year

ЖУМА КҮНДӨРҮ – WEEK DAYS

Дүйшөмбү - Monday
Шейшемби - Tuesday
Шаршемби - Wednesday
Бейшемби - Thursday
Жума - Friday
Ишемби - Saturday
Жекшемби - Sunday

ДЕНЕ МҮЧӨЛӨР - BODY PARTS

Ашказан - stomach
Боор - liver
Бөйрөк - kidney
Жүрөк - heart
Өпкө - lung
Баш - head
Бут - leg

Ич - abdomen
Каш - eyebrow
Көз - eye
Кол - hand, arm
Кулак - ear
Мурун - Nose
Моюн - neck
Ооз - mouth
Тамак – throat
Тил - tongue
Тиш - tooth
Чач - hair
Жоон ичеги - colon
Ичке ичеги - small intestine
Бет - Face

ГРАММАТИКА. GRAMMAR.

ҮНДҮҮЛӨР. VOWELS

Furthermore, vowels are divided according to their pronunciation: short and long vowels. There are eight (8) кыска- short vowels: **а, э, о, ө, у, ү, ы, и** and six (6) созулма-long vowels: **аа, ээ, оо, өө, уу, үү**.

КЫСКА ҮНДҮҮЛӨР- SHORT VOWELS.

- а, э, о, ө, у, ү, ы, и

СОЗУЛМА ҮНДҮҮЛӨР - LONG VOWELS.

- аа, ээ, оо, өө, уу, үү.

The vowels are divided into two categories they are: жоон жана ичке үндүүлөр (hard and soft vowels).

ЖООН ҮНДҮҮЛӨР - HARD VOWELS.

- а, аа, о, оо, у, уу, ы

ИЧКЕ ҮНДҮҮЛӨР- SOFT VOWELS

- ө, өө, ү, үү, э, ээ, и

ҮНСҮЗДӨР. CONSONANTS

ЖУМШАК ҮНСҮЗДӨР - VOICED CONSONANTS

- б, в, г, д, ж, з, й, л, м, н, р, ң.

КАТКАЛАҢ ҮНСҮЗДӨР - UNVOICED CONSONANTS

- к, п, с, т, ф, х, ц, ч, ш, щ.

ҮНДӨШТҮК МЫЙЗАМЫ (LAW OF HARMONY).

The law of harmony is: the vowels and consonants in a word influence each other and have same phonetic characteristics. According to the rule, the first vowel in a word determines the character of remaining vowels. If a vowel soft and labial the remaining vowels are soft and labial too.

For example: бөлөк (other), бөлүк (part), үй- бүлө (family)

When the first vowel is hard and non-labial the rest of the vowels are also hard and non-labial.

For example: Саламатсыңбы! (hello!)

- А ↔ Ы кыргыздар, кыздар
- О → У
- Э (Е) ↔ И
- Ө ↔ Ү

These letters have the same or very close phonetic characteristics. They are called vowel pairs. Remember: the last vowel determines the vowels to be used in the suffixes.

АТООЧ ЖӨНДӨМӨ. THE NOMINATIVE CASE.

Кыргыз тилинде Атооч жөндөмө **Ким? Эмне?** деген суроолорго жооп берет. In Kyrgyz language Genitive case has questions **Кимдин?** (Whose?) **Эмненин?** (What?)

- The Nominative Case is used with the following postpositions:
- Жөнүндө (тууралуу) - about, **менен** – by/ and, **үчүн**- for / to, **сыяктуу**- like (as), **аркылуу** - through, **боюнча** - according to.
- **Мисалдар:** 1) китеп жөнүндө – about the book, сен жөнүндө- about you, Кыргызстан жөнүндө- about Kyrgyzstan
- 2) машина менен- by car, автобус менен- by bus, Айнура менен - with Ainura, биз менен - with us, Рустам менен Жаныш - Rustam and Janysh,
- 3) сиз үчүн - for you, сабак үчүн - for the lesson, мугалим үчүн- for the teacher
- 4) сыяктуу- биз сыяктуу - like us.

If a noun is a person, it answers the question Ким? - Who? It a noun is an object, animal.

The question: Эмне? -What?

Бул ким? -Who is this?

Бул эмне? - What is this?

Бул дарыгер - This is a doctor

Бул эшик -This is a door.

КӨПТҮК ЗАТ АТООЧ. PLURAL NOUN.

To form a plural noun, add the plural ending **-лар (-дар, -тар)**. The questions for a plural noun are **Кимдер? -Who?** for people, and **Эмнелер? - What?** for objects and animals.

NOUN	1) If a noun ends with Vowels , «й» or «р»	2) If a noun ends with voiced consonant	3) If a noun ends with an unvoiced consonant
		-лар -лер -лор -лөр	-дар -дор -дер -дөр
Мисалы Examples	Апа+лар=апалар Төө+лөр=төөлөр Үй+лөр=үйлөр Тоо+лор=тоолор	Кыз+дар=кыздар Калем+дер=калемдер Гүл+дөр=гүлдөр Кол+дор=колдор	Бак+тар=бактар Тоок+тор=тооктор Дос+тор=достор Китеп+тер=китептер

ТААНДЫК МҮЧӨЛӨР. THE POSSESSIVE ENDINGS.

Pronouns	If a noun ends with Vowels	Examples	If a noun ends with voiced consonant	Examples
Singular				
Менин (My)	-м	Апа+м	-ым,-им,-ум, -үм	Кыз+ым
Сенин (your) (informal)	-ң	Апа+ң	-ың,-иң,-ун, -үң	Кыз+ың
Сиздин (your) (formal)	-ңыз, -ңиз, -ңуз, -ңүз	Апа+ңыз	-ңыз, -ңиз, -ңуз, -ңүз	Кыз+ыңыз
Анын (his, her)	-сы, -си, -су, -сү	Апа+сы	-ы, -и, -у, -ү	Кыз+ы

Plural				
Биздин (our)	-быз, -быз, -буз, -бүз	Апа+быз	-ыбыз, -ибыз, -убуз, -үбүз	Кыз+ыбыз
Силердин (your)	-ңар, -ңер, -нөр	Апа+ңар	-ыңар, -иңер, -уңар, -үнөр	Кыз+ыңар
Алардын (their)	-сы, -си, -су, -сү	Апа+сы	-ы, -и, -у, -ү	Кыз+ы

If the last letter of a noun is «к» or «п», when we add a personal ending «к» changes to «г», «п» changes to «б».

Мисалы: сабак – lesson

Менин сабагым

Сенин сабагың

Анын сабагы

ИЛИК ЖӨНДӨМӨ. THE GENITIVE CASE.

Кыргыз тилинде Илик жөндөмө Кимдин? Эмненин? деген суроолорго жооп берет. In Kyrgyz language Genitive case has questions **Кимдин? (Whose?)** and **Эмненин? (Of What?)**

Use of the Genitive Case Endings		
If a noun ends with	Genitive case Ending	Examples
Vowel	-нын, -нин, -нун, -нүн	Баланын сумкасы - Boy's bag
Voiced	-дын, -дин, -дун, -дүн	Мугалимдин китеби - A teacher's book
Unvoiced	-тын, -тин, -тун, -түн	Студенттин дептери - Student notebook

БАРЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE DATIVE CASE.

Adjectives describe a noun or an event (such as a nouns color, taste, shape, size). In the Kyrgyz language, an adjective answers the questions: **Кимге? (To/For Whom?)** and **Эмнере? (To/For What?)**

The adjective usually comes immediately before the noun which it is describing.

1. The Dative Case Ending is used to show where the movement/ action is directed to. Мисалы:

1) Биз айылга барабыз. We will go to the village.

2) Биз Айнурага шаарды көрсөтөбүз. We will show the city to Ainura.

2. The Dative Case Ending is used with the following postpositions: **чейин, дейре-** until, before, **караганда-** according to, than, and the following adverbs : **жакын-**close(distance), around (in quantity), **окшош-** similar, like.

Мисалы: 1) Мен дайыма саат тогузга **чейин** уктаймн. I always sleep till 9: 00 oclock.

2) Гүлжанга караганда Жылдыз узунураак. Jyldyz is taller than Gulgan.

If a noun ends with	Genitive case Endings	Мисалдар - Examples
---------------------	-----------------------	---------------------

Vowel Voiced	-га, -ге, -го, -гө	Дарыканага - to pharmacy Музейге - to the museum
Unvoiced	-ка, -ке, -ко, -кө	Университетке - to university Бишкекке - to Bishkek

ТАБЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE ACCUSATIVE CASE.

The Accusative Case is equivalent to the definite article **the** in the English language. In the Accusative Case answers to the questions of **Кимди? -Whom? and Эмнени- What?**

Accusative Case Endings		
If noun ends with	Accusative Case Ending	Мисалдар - Examples
Vowel	-ны, -ни, -ну, -нү	Алча+ны жуу - Wash the cherry
Voiced consonant	-ды, -ди, -ду, -дү	Пияз+ды туура - Cut the onion
Unvoiced consonant	-ты, -ти, -ту, -тү	Көйнөк+тү кий - Put on the shirt
3 person singular and plural possessive	-н	Сумкасы+н ачпа! - Don't open his/her bag!
Other possessives	-д	Сумкабыз+ды ачпа! Don't open our bag!

ЖАТЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE LOCATIVE CASE.

In the Locative Case answers where the object/person is locate: it is identified with the endings –д –т and –нд. The English equivalent is prepositions such as: **in, on, at, above, in the middle, under.**

In the Locative Case mainly answers to the question **Кайда? (Эмнеде?) - Where?** You can also use the alternative question words such as: **Кайсы жакта? Кайсы жерде? Каерде?** (Shortened form) and all of them mean where?

The Locative Case Endings		
If a noun ends with:	Locative Case Ending	Examples
Vowel and voiced consonant	+да, +де, +до, -дө	тоо+до айыл+да
Unvoiced constant	+та, -те, -то, -тө	Ош+то Талас+та
3 Person Possessive Ending	+нд	Асылдын үйү+ндө Алардын шаары+нда
Other Possessive Endings	+д	Сиздин үйүңүз+дө Биздин көчөбүз+дө

ЧЫГЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE ABLATIVE CASE.

The Ablative case is the equivalent of the English preposition from, a s in (a). In the Kyrgyz language, the Ablative Case answers three main questions: **Кимден?** (From whom) **Эмнеден?** (From/of what) **Кайдан?** (From where).

(The question **кайдан?**) has other synonyms such as: **Кайсы жактан?** (**Каяктан?** – shortened and colloquial usage) and **Кайсы жерден?**

- Мен Кыргызстанданмын. I am from Kyrgyzstan.
- Сен **кайдан** келдиң? Where did you come from?

The Ablative Case Endings		
If a noun ends with	The Ablative Case Ending:	Мисалдар -Examples:
Vowel Voiced	-дан, -ден, -дон, -дөн	Улан+дан сура - Ask from Ulan Радио+дон ук - Listen from radio
Unvoiced consonant	-тан, -тен, -тон, -төн	Автобус+тан түш - Get off from bus
3 person singular and plural possessive ending	-нан, -нен, -нон, -нөн	Анын үйү+ нөн көр -Watch from his/her house
Other possessive	-дан, -ден, -дон, -дөн	Биздин көчөбүз+дөн - From our sreet

СЫН АТООЧ. ADJECTIVES.

Adjectives describe a noun or an event (such as a nouns color, taste, shape, size). In the Kyrgyz language, an adjective answers the questions: кандай? (what kind?) кайсы? (which). The adjective usually comes immediately before the noun which it is describing.

- If there is a verb possessive pronoun or another adjective, then the adjective comes before the noun. **Мисалы:** 1) Бул жашыл футболка меники. This green tee shirt is mine.
2) Менин жашыл футболкам бар. I have a green tee shirt.
- When there is a short sentence with no verb, like: My t- shirt is green (менин футболкам жашыл), the adjective comes at the end of a sentece after a noun. **Мисалы:** Бул футболка жашыл. This shirt is green.

Менин футболкам жашыл. My tee shirt is green	Менин жашыл футболкам бар. I have a tee shirt green.
Бул жашыл футболка меники. This green tee shirt is mine.	Бул футболка жашыл. This tee shirt is green

3.As a noun, the adjective can be negated and formed into the question. The negation word **эмес** coes after am adjective. **Мисалы** Бул алма кызыл эмес. This apple is not red.

ЖӨНӨКӨЙ УЧУР ЧАК. SIMPLE PRESENT TENSE.

Simple Present tense is used in a conversation to descried one activity or someone action at the period of speaking not at the moment, but is generate.

Мисалы: Биз күндө кечинде китеп окуйбуз. Every evening we read a book.

Азамат мектепте окуйт. Azamat studies at school.

Кышында кар жаайт. It snows in winter.

In colloquial speech, third person plural may be same as third person singular.

The Positive Form of Simple Present Tense

Pronoun	If verb ends with	You add	Personal Endings	Examples
Мен	Vowel	Й+	-мын, -мин,	Ойно+й+мун

	Voiced or unvoiced consonant:	*+а, е, о, ө	-мун, -мүн	Бар+а+мын
Сен			-сың, -сиң, -суң, -сүң	Ойно+й+суң Бар+а+сың
Сиз			-сыз, -сиз, -суз, -сүз	Ойно+й+суз Бар+а+сыз
Ал			-т	Ойно+й+т Бар+а+т
Биз			-быз, -биз, -буз, -бүз	Ойно+й+буз Бар+а+быз
Силер			-сыңар, - сиңер, -суңар, -сүңөр	Ойно+й+суңар Бар+а+сыңар
Сиздер			-сыздар, -сиздер, -суздар, -сүздөр	Ойно+й+суздар Бар+а+сыздар
Алар				-шат, -шет, -шот, - шөт

**ЖӨНӨКӨЙ УЧУР ЧАКТЫН ТЕРС ФОРМАСЫ.
THE NEGATIVE FORM of SIMPLE PRESENT TENSE**

The Negative Form of Simple Present Tense					
Pronoun	If verb ends with	Negative Ending		Personal Endings	Examples
Мен	Vowel, Voiced consonant	-ба, -бе, -бо, - бө	+й	-м	Ойно+бо+й+м Айт+па+й+м (мын)Бар+ба+й+м
Сен				-сың, -сиң, - суң, -сүң	Ойно+бо+й+суң Айт+па+й+сың
Сиз				-сыз, -сиз, -суз, -сүз	Ойно+бо+й+суз Айт+па+й+сыз
Ал	Unvoiced consonant:	-па, -пе, -по, - пө		-т	Ойно+бо+й+т Айт+па+й+т
Биз				-быз, -биз, -буз, -бүз	Ойно+бо+й+буз Айт+па+й+быз
Силер				-сыңар, - сиңер, -суңар, -сүңөр	Ойно+бо+й+суңар Айт+па+й+сыңар
Сиздер				-сыздар, -сиздер, -суздар, -сүздөр	Ойно+бо+й+суздар Айт+па+й+сыздар
Алар					

THE POSITIVE FORM of SIMPLE PRESENT TENSE

Pronoun	If verb ends with	You add	Personal Endings	Examples
Мен	Vowel Consonant	-п+ helping verb жат+a -ып, -ип.-уп, -үп + helping verb жат+a	-мын	Окуп жатамын
Сен			-сың	Окуп жатасың
Сиз			-сыз	Окуп жатасыз
Ал			-т	Окуп жатат
Биз			-быз	Окуп жатабыз
Силер			-сыңар	Окуп жатасыңар
Сиздер			сыздар	Окуп жатасыздар
Алар			ышат	Окуп жатышат

ЭТИШТИН ӨТКӨН ЧАГЫ. THE PAST SIMPLE TENSE.

Эмне кылды? Эмне кылган? What did one?

Past tense denotes an action which took place recently.

- Verbs + -ды, -ты + personal ending
- -ды (-ди, -ду, -дү)
- -ты (-ти, -ту, -тү)
- -ган (-ген, -гон, -гөн)
- -кан (-кен, -кон, -көн)

	Past tense	Personal Endings	Examples
Singular			
Мен	Vowel, Voiced -ды. -ди, -ду, -дү Unvoiced -ты, -ти, -ту, -тү	+м	Келдим Айттым
Сен		+ң	Келдиң Айттың
Сиз		+ңыз, +ңыз, +ңыз, +ңыз	Келдиңиз Айттыңыз
Ал			Келди Айтты
Plural			
Биз	Vowel, Voiced -ды. -ди, -ду, -дү	+к	Келдик Айттык

Силер	Unvoiced -ты, -ти, -ту, -тү	+нар, +нер, +нөр	Келди нер Айтты ңар
Алар		+ш, +ыш, +иш, +уш, +үш	Келишти Айтышты

ЖӨНӨКӨЙ КЕЛЕР ЧАК.

SIMPLE FUTURE TENSE.

The Simple Future tense is used to describe an action after the moment of speaking. In the Kyrgyz language, Simple Future Tense structure is the same as Simple Present Tense, but in is identified as «Future» by its context or by adding adverbs of frequency. Adverbs of frequency may come at the begin of a sentence, as in or after the subject.

Мен эртең ойноймун. Tomorrow I will play.

ТАКТООЧТОР. ADVERB.

Adverbs are a phrase that describes the location of the verb condition, time, quantity, quality.

Тактоочтор -Adverbs	Суроолор - Questions.	Мисалы - For example
Adverbs of time	Кайсы убакта? – What time? Качан? – When?	Бүгүн – today Эртең - tomorrow
Adverbs of place	Кайда? – Where? Каякка? – To where?	Оң жакта - on the right Артында - from behind
Adverbs of Quantitative	Канча? - How much? How many?	Аз – few Көп- many
Adverbs of Quality	Кантип? – How? Кандайча? - How come?	Тез – fast Жай - slowly

МАЗМУНУ

КЫРГЫЗ ТИЛИНИН АЛФАВИТИ. KYRGYZ ALPHABET.	3
ҮНДҮҮ ТЫБЫШТАР. VOWELS	3
ҮНСҮЗДӨР. CONSONANTS.	5
ЗАТ АТООЧ. ЖЕКЕЛИК ЗАТ АТООЧ. NOUN. SINGULAR NOUN. АТООЧ ЖӨНДӨМӨ. NOMINATIVE CASE.	8
КӨПТҮК ЗАТ АТООЧ. PLURAL NOUN.	11
АТ АТООЧТОР. ЖАК МҮЧӨЛӨР. PERSONAL PRONOUNS. PERSONAL ENDINGS.	12
ТААНДЫК АТ АТООЧТОР. ТААНДЫК МҮЧӨЛӨР. POSSESSIVE PRONOUNS. POSSESSIVE ENDINGS.	13
СУРАМА АТ АТООЧТОР. INTERROGATIVE PRONOUNS.	16
ИЛИК ЖӨНДӨМӨ. THE GENITIVE CASE.	18
БАРЫШ ЖӨНДӨМӨ. DATIVE CASE.	22
ТАБЫШ ЖӨНДӨМӨ. THE ACCUSATIVE CASE.	24
ЖАТЫШ ЖӨНДӨМӨ. LOCATIVE CASE.	26
ЧЫГЫШ ЖӨНДӨМӨ. ABLATIVE CASE.	29
ЭСЕПТИК САН АТООЧТОР. CARDINAL NUMBERS. ИРЕТТИК САН АТООЧТОР. ORDINAL NUMBERS.	29
СЫН АТООЧ . ADJECTIVES.	31
ТАКТООЧТОР. ADVERB.	33
ЖӨНӨКӨЙ УЧУР ЧАК. SIMPLE PRESENT TENSE.	35
ЭТИШТИН ӨТКӨН ЧАГЫ. THE PAST SIMPLE TENSE.	39
ЖӨНӨКӨЙ КЕЛЕР ЧАК. УБАКЫТТЫ СУРОО. SIMPLE FUTURE TENSE AND ITS QUESTIJS.	41
КЫРГЫЗ ЭЛИНИН БЕЛГИЛҮҮ АКЫН -ЖАЗУУЧУЛАРЫ. FAMOUS POETS AND WRITERS OF THE KYRGYZ PEOPLE.	44
КЫРГЫЗ ЭЛИНИН АТАКТУУ ДАРЫГЕРИ. FAMOUS DOCTOR OF THE KYRGYZ PEOPLE.	49
ТЕМАТИКАЛЫК СӨЗДҮКТӨР. THEMATIC VOCABULARY.	51
ГРАММАТИКА. GRAMMAR.	55